

У Британії поліцейський – “добрий” дядя. А в нас?

Як правоохоронці стоять на сторожі безпеки, прав і свобод громадян у тих державах, що є для нас зразком? На прохання редакції розповісти про це погодився академік Сергій КОМІСАРЕНКО, котрий п’ять з половиною років був Надзвичайним і Повноважним послом України у Великобританії.

Британське суспільство, тамтешня система правопорядку побудовані таким чином, що майже всі злочини в країні розкривають, а винних обов’язково карають. Не в останню чергу це зумовлено насиченістю відеоспостережною апаратурою. Її встановлюють у барах, ресторанах, магазинах. У лондонському Сіті, який є фінансовим і економічним центром не тільки Сполученого королівства, а й усієї Європи, у такий спосіб контролюють усі вулиці та будинки (такий порядок запровадили після серії терактів, які Ірландська республіканська армія здійснила в цьому бізнесовому серці). Записують навіть уночі. Плівку зберігають певний час. Тепер замість неї використовують чіпи, на котрих можна зафіксувати значно більше інформації. Відеоустаткування постійно дешевшає, стає доступним за ціною і для наших правоохоронців. Воно б істотно підвищило ефективність їхньої роботи.

Велике значення має й професійна підготовка. Скажімо, зчинилася бійка — і наших правоохоронців не дочекаєшся. Британські ж прибувають майже миттєво. Тамтешня система розрахована на ефективну протидію злочинності навіть у її екстраординарних проявах. У боротьбу із серійним убивцею на кшталт нашого Онопрієнка відразу включилися б цілі структури, що спеціалізуються саме на таких ситуаціях. Українська ж система, успадкована від радянських часів, пристосована до середнього слідчого і середнього злочинця. У Сполученому королівстві добре налагоджено захист свідків, у нас же його майже немає.

У Британії усі справи, навіть ті, котрі стосуються тяжких злочинів, розслідують дуже швидко. За кілька днів їх передають до суду, де розглядають без зволікань і виносять вирок. На зло невідворотно чекає покарання, і воно завжди адекватне правопорушенню. Журналісти активно відстежують цей процес.

Британські правоохоронці керуються не тільки презумпцією невинуватості, а й, якщо

можна так сформулювати, презумпцією доброго ставлення до людини. В кількох тамтешніх школах дітям задали запитання: “Хто такий поліцейський?” Відповіді були такими: “Той, до кого я маю звернутися, коли мені страшно”, “Людина, яка допомагає мені перейти вулицю”, “Добрий дядя”. Українські міліціонери поки що на таку характеристику розраховувати не можуть.

Якщо ж конкретніше зупинитися на новому Кримінальному кодексі, прийнятому в Україні, то, на мою думку, великою його вадою є те, що він дозволяє тяжко карати дітей з 14 років. Але найчастіше вони стають на злочинний шлях через бездоглядність, бо про них не дбає суспільство, а нерідко й сім'я. У Великобританії батьки несуть велику відповідальність за виховання своїх нащадків, їхню поведінку. Там заборонено залишати дітей віком до 12 років самих удома. Це може потягнути за собою кримінальну відповідальність. Наші ж газети рясніють повідомленнями про те, що бездоглядні діти скоїли пожежу, впали з великої висоти, випадково задушилися, зробили щось небезпечне для оточуючих.

Та хоч би якими досконалими були закони, найголовніше — вплив суспільства. Воно може або викорінювати негативні риси в людей, або ж, навпаки, проводити “селекцію” громадян, наділених саме такими якостями. Скажімо, якщо авантюрна особа з дитинства бачить, що красти — погано, за це тебе обов'язково спіймають і покарають, вона дуже добре поміркує, перш ніж зважиться на злочин.